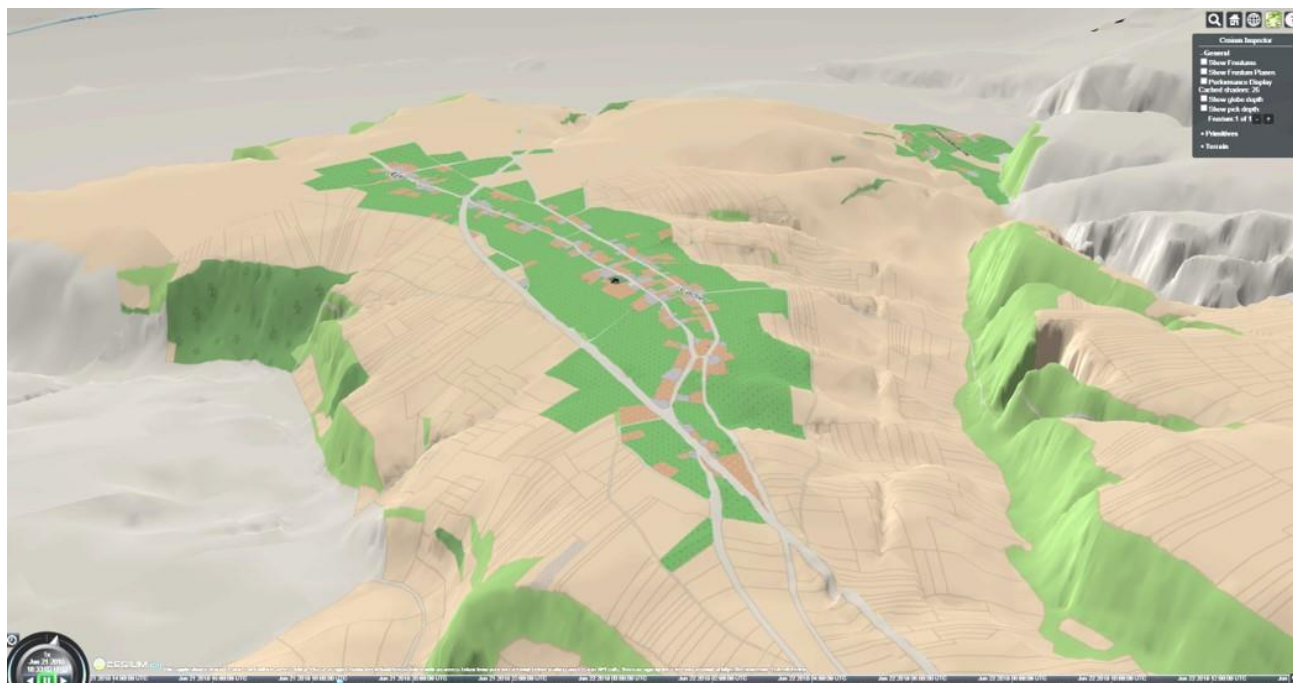

Beste leden,

Op **dinsdag 13 november** vindt de 305de lezing plaats, getiteld: **Ontwikkelingen van HISGIS: stand van zaken anno 2018 en toepassing voor onderzoek**

De fundering van HISGIS bestaat uit de gedigitaliseerde minuutplans en perceelgegevens van het oudste kadaster uit 1832. Deze laag kan gecombineerd worden met tal van andere kaart- en gegevenslagen, variërend van luchtfoto's, manuscriptkaarten en hill shade hoogtebestanden tot reconstructies van gemeente-, parochie-, en wijkgrenzen.

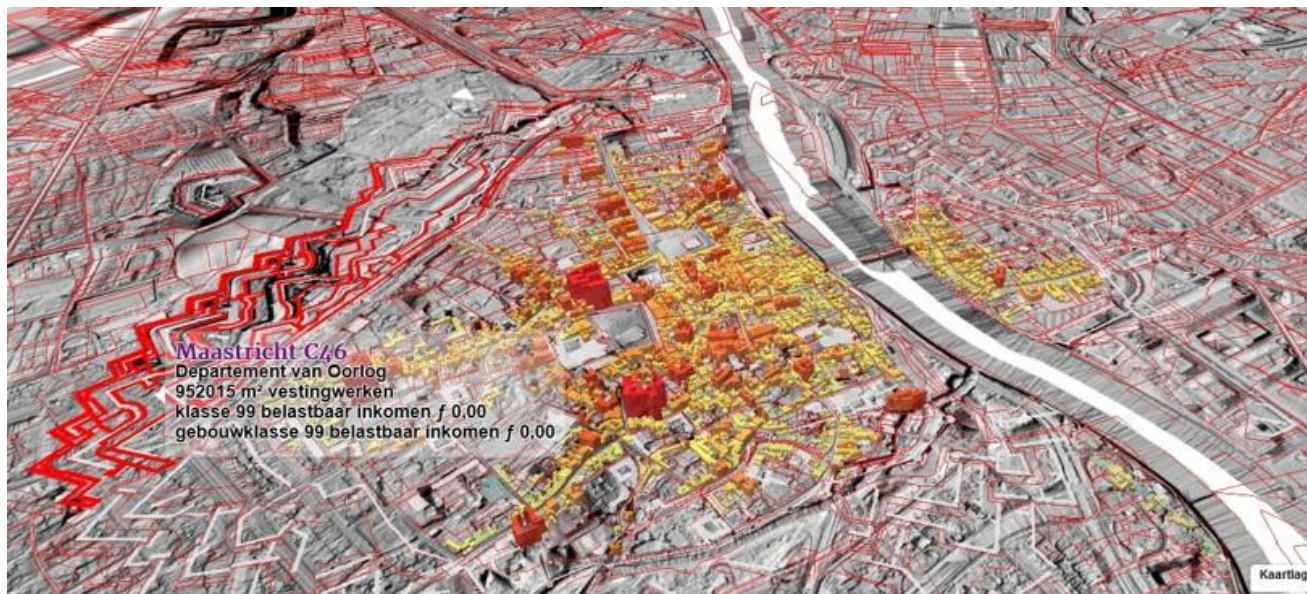
Afbeelding 1: voorbeeld van kaart met hillshade, waardoor reliëf te zien is

Voor de HISGIS-basislaag worden deze kaarten gedigitaliseerd en in een coördinatenstelsel geplaatst. Door op een perceel te klikken verschijnen de bijbehorende gegevens over eigenaren, bodemgebruik en de waarde anno 1832 in beeld. HISGIS is opgezet per gewest en per stad en is nog volop in ontwikkeling. Het systeem beslaat momenteel Fryslân, Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Utrecht, delen van Zuid-Holland en Noord-Brabant, en de gemeenten Amsterdam, Leiden, Delft en Rotterdam.

Twee perspectieven zijn belangrijk. De eerste is de ambitie om heel Nederland te dekken zodat de bestanden op nationaal niveau geaggregeerd kunnen worden. Daar is dan vervolgens een uitbreiding richting België en de aan Nederland grenzende streken van Duitsland op aan te sluiten. De tweede is de extensie met andere gegevenslagen.

Veelbelovend is voor binnensteden de geografische ontsluiting op huisniveau van massa's datasets betreffende volkstellingen en belastinggegevens e.d. door koppeling van huisnummers aan kadastrumnummers. Daarmee zijn dan lagen door de tijd heen over elkaar te leggen. We spreken in dit verband van het 'time machine' concept, dat inmiddels voor steden als Leeuwarden, Leiden en Amsterdam sterk doorontwikkeld wordt. Belangrijk daarbij is de ontwikkeling van een Linked Open Data-structuur voor het verbinden van ongelijksoortige en ongelijktijdige gegevens met geografisch meer of minder vaste punten. Andere ambities zijn om een tweede kadastrale doorsnede (van 1879-1887) te ontwikkelen en om extra aandacht te

vragen voor het zorgvuldige schattingsproces dat aan de basis van de oorspronkelijke waarde- vaststelling der percelen lag. In de voordracht wordt de stand van zaken besproken en wordt kort een aantal veelbelovende toepassingen voor disciplines zoals de ecologie, archeologie, nederzettingsgeschiedenis, demografie en sociale geschiedenis toegelicht.

Afbeelding 2: Voorbeeld van kaart van de binnenstad van Maastricht waarbij Hill Shade wordt gecombineerd met andere gegevens

Hans Mol (Kapelle 1954) studeerde geschiedenis en historische geografie aan de Vrije Universiteit Amsterdam, waar hij in 1991 ook promoveerde. Hij is in 1986 in dienst gekomen bij de Fryske Akademy als onderzoeksmedewerker middeleeuwse geschiedenis. Sinds 2003 is hij uit naam van dit instituut tevens verbonden aan de Universiteit Leiden als bijzonder hoogleraar voor de geschiedenis van de Friese landen in de middeleeuwen. Hij verzorgde een reeks bronnedities en schrijft veel over nederzettingsgeschiedenis, kloosters, kruistochten, ridderorden en oorlogvoering. In 2011 kwam er een boek van hem uit over de geestelijke ridderorders in de Nederlanden onder de titel *Vechten, bidden en verplegen*. Verder is hij betrokken bij de ontwikkeling van een historisch GIS voor Nederland. Hans Mol is ook actief als co-editor van het tijdschrift *The Medieval Low Countries*.

FLORIN, NOBELSTRAAT 2, UTRECHT | DINSDAG 10 OKTOBER 2018 | 20:00 UUR